

UUT DE BUSE

UUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdel
buseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu
utdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEB
useuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUT
tdebuseuutdelUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEU
SEuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEB
EBUSEuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUT
UTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu
SEUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEB
EBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu
UTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu
useUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEB
tdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEU
seuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEB
debuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEB
EuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseU
BUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuse
TDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu
EUUTDEBUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu
BUSEUUTDEBUSEuutdebuseuutdebuseUUTDEBUSEUUTDEBUSEu

*Veurjaorsedisie 1998
Jaorgang 2, nr. 1
Oplaoe: 2500 stoks*

BESTE JONGEN EN MAEGIES!

*De meitied komt an
En gruuu wodt et laand
De kiender die geven mekere de haand
De voegelties zingen
En gruuu is et laand
De meensken die geven mekere de haand*

Dit is een kouplet uut et Stellingwarver lietien *De jaorgetiedenronte* van Henk Bloemhoff. Hi'j beschrift daarin alle vier seizoenen van et jaor. De komplette tekst van et lietien is te lezen in de bundel *Stellingwarver Poëzie* die ok bi'j jim op schoele is.

De meitied komt an. Zo is et mar krek! De winter zit d'r op en aenlik duurt al niet iens zo lange meer en dan is et al weer zomer. Mar veurdat jim allegere vekaansie vieren gaon komt *Uut de buse* nog een keer.

In disse *Uut de buse* vaalt weer van alles te lezen. In *Vroeger en now* komt Oosterwoolde an bod en in

de rebriek *Uut de Stellingwarver netuur* gaot et over de grote bonte specht. Vanzels staon d'r in dit kraantien zoas altied een peer moppen en een hiel mooi veurjaorsverhael van Wil Vening. Verder vien ie vanzels weer een puzel én de oplossing van die van de veurige keer.

Aj' je ogen goed de kost geven, kuj' in et rebriekien *Uut et Stellingwarver woordeboek* van alles lezen over et oge. Now ja, niet over et oge zels, mar alderhaande aorige utdrokkings daor et woord *oge* in veurkomt! Jim moe'n jim oge d'r mar es over henne gaon laoten! Et is mar een hap en een snap, want awwe 'alles' over et oge onder ogen nemen zollen, kommen we ogen te kot. Now ja, kiek mar...

*En dan komt de zomer
Die riept al et zaod
En grös dat as huj douk de schure in gaot
De klokheide bluuit en
De zonne riept zaod
En 't grös dat as huj douk de schure in gaot*

Tot van 't zomer!

Uut de buse is veural bedoeld veur groep 5 en 6 van et basis-

VERHUZEN? NOOIT!

(Een verhael van Wil Vening)

'En ik wil niet vot, en ik gáo niet mit! Wat moet ik in zoe'n rotdörp? En Jannie, mien vrundinne... en de körfbalklup... dan heb ik niks meer, en...'

'Hool de mond,' raosde Heit.

'Stel je niet zo an,' reup Mem. 'Daor zij' ok weer een vrundinnegien hebben!'

Ilse luusterde al lange niet meer. Ze was de deure uutsteuven. Grote traonen rolden heur over de wangen. Ze kwam haost onder een vrachtwaegen. De sjefeur toeterde woedend, mar Ilse leup mar deur. Ze wodde op et laest muui en gong de hieltied langzemer lopen.

Vreselik was et: Heit kreeg een ni'je baene, en now mossen ze uut heur woonplak weg. Stom... stom... en nog es stom...

Et is now al weer een posien laeter, en Ilse zit now op 'e schoele in heur ni'je dörp. Ze gaot elke dag mit tegenzin naor schoele toe. Al die vremde kiender... ze vint ze nuver en de meester nog veul appatter.

Heit en Mem zien et hielendal zitten. Elke morgen snoft Mem de frisse locht in en zegt dan: 'Wat heerlik om hier te wonen! En veural now et veurjaor wodt! Ik kiek d'r zo naor uut om in de tuun warken te gaon!'

Now, om heur, Ilse, hoeft et gien veurjaor te wodden. Wat kan heur dat now schelen! Mem galmt van de bomen die uutlopen en de bollen die boven de grond kommen.

Tjongejonge... wat geweldig!

Ilse fietst mit de neuze over et stuur en kankert d'r lustig op los. Ze is onderwegens naor huus toe en moet een aende fietsen. D'r bin een peer maegies west die vreugen as ze mit opfietsen wilde. Ze het alliend mar de schoolers ophaeld. Stel je veur... dat dot ze niet!!

Inienend gaot ze langzemer rieden, want daorginderd ligt wat op et fietspad. As ze dichterbi'j komt zicht ze dat et een trommegien is. Ze stapt ni'jsgierig of en pakt et op.

Hé... ze kent dat trommegien... et is van Gerdie, een maegien uut heur klasse. Ze het d'r al es stiekem naor keken. Et is een te gek ding, vint ze. Ze bekikt et es goed.

Bovenop zit een plaetien van een zeehontien dat een betien triest de wereld inkikt. Langs de kaanten bin plaeties van de zee en et straand te zien.

Ilse staot d'r mit in heur hanen en dri'jt et trommegien omme en omme... Wat moet ze d'r mit?

Votgooien mar! Dan moet die sloegerd d'r mar beter op passen!

Mar dan daenkt Ilse bi'j heurzels dat ze et ok wel even naor heur toebrenge kan. Ze komt d'r toch langes, ze wet percies waar ze woont: op die grote kwekeri'je, een aentien veerderop. Ilse kikt d'r vaeke naor, want d'r speulen een peer jonge honties, en daor is ze gek op. Langzem stapt ze weer op 'e fiets. Veuruit, zol Mem zeggen, niet zeuren, mar doen!

Even laeter ridt ze een betien onwisse et terrein van de kwekeri'je op. De honties kommen vot-en-dao-lik blaffende en keffende op heur of. Uut iene van de kassen komt een vrouw lopen die de honties bi'j heur ropt. De besies draeven om heur henne as ze naor Ilse toe komt. Ilse kikt heur es an en vuult heur toch wel wat verlegen. Ze geft et trommegien an de vrouw, en zegt: 'Dat vun ik op et fietspad.'

De vrouw pakt et an, en ropt:

'Dat is van Gerdie! Hoe wus ie dat et van heur is?'

Ze kikt Ilse an mit grappige lochies in de ogen.

Veurdat Ilse antwoord geven kan, komt Gerdie uut iene van de kassen en blijft staon as ze Ilse zicht.

Gerdie heur mem schuddekoft en zegt tegen heur dochter:

'Waorum stop ie et toch niet beter vot? Dat heb ik al zo vaeke zegd. Dommiet bin ie et nog een keertien écht kwiet. Enne... jim zitten zeker bi'j mekeer in de klasse, hen? Want jim kennen mekeer, zie ik. Hoe hiet ie? Ilse? Gerdie, laot Ilse de kassen mar es zien. Mar bel eerst even je mem, anders wodt ze ongerust.'

Even staon de twie maegies tegenover mekeer. Wat moe'n ze now zeggen? Dan zegt Gerdie:

'Gaoj' mit... of...'

Mar Ilse zet vastbesleuten heur fiets an de kaante en antwoordt:

'Ja... graeg.'

Gauw belt ze naor huus en even laeter lopt ze mit Gerdie over et terrein. De honties gieselen gezellig om heur henne, en Ilse verget dat ze aenlik zoe'n hekel het an heur ni'je woonplak.

As ze laeter naor huus toe gaot, het ze een bakkien mit bloembollen in de fietstasse. Die het ze van Gerdie heur mem kregen.

'Omdaj' et trommegien weeromme brocht hebben,' het ze zegd.

Ilse daenkt an heur ni'je vrundinnegien en de bollen. Ze zal Mem vraogen om et bakkien op een mooi plak-kien in de veensterbaank te zetten. Dan is et ja veurjaor, ok in huus!

KRUUSWOORDRAODSEL

Om dit kruuswoordraodsel op te lossen hej' ok de rebriek *Uut de Stellingwarver netuur neudig*. De omschrievings van de puzel bin aenlik vraogen die over de grote bonte specht gaon.

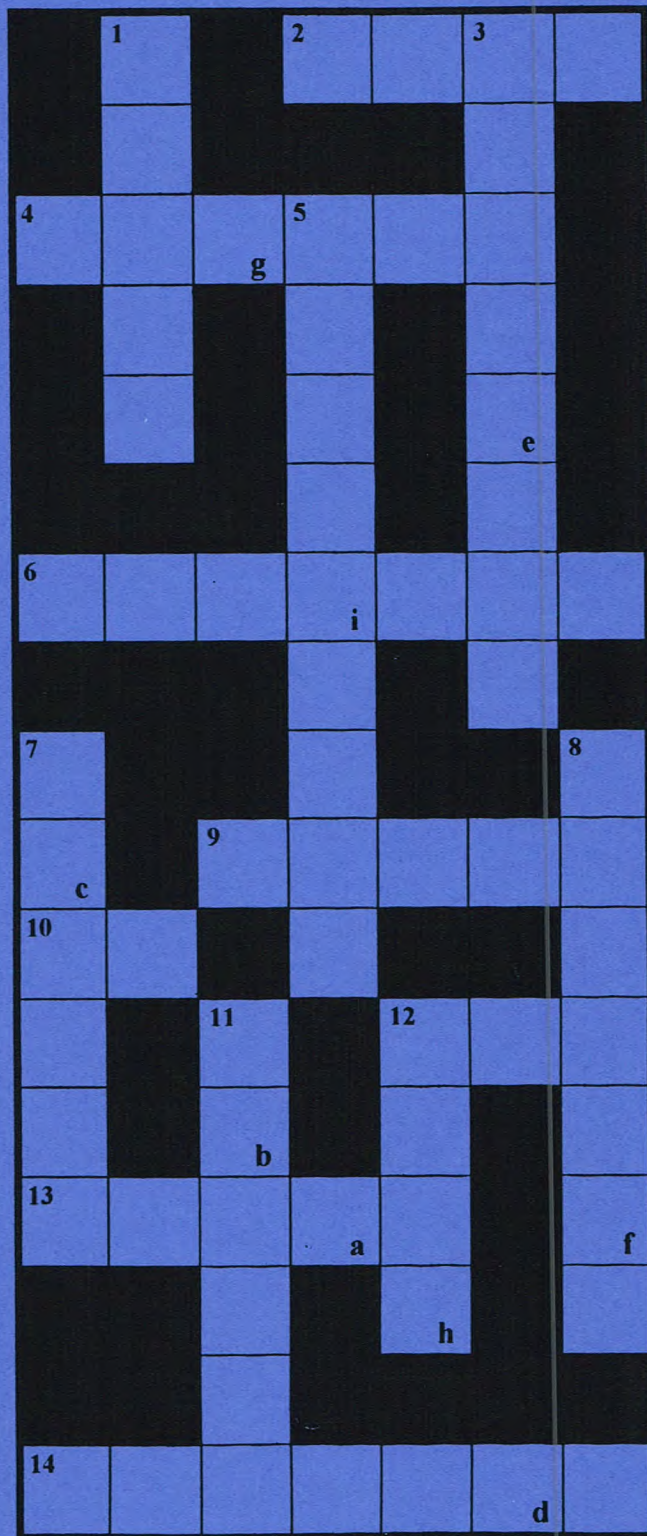
Aj' alle vraogen oplost en invuld hebben, bi'j' haost klaor. Ie moe'n dan de letters in de vakkies mit rechtsonderin een hiele kleine letter, invullen in de hokkies hieronder. Aj' dat op alfabetische volgodder doen, komt daor een woord te staon daor ok over schreven is in disse *Uut de buse*. Succes!

Horizontaal:

2. De hoogte d'r van verschilt. Soms zit et hiel hoge, soms hiel lege.
4. Waor wo'n et zaod en de denne-appels verwarkt?
6. Waormit gefit de specht krachtige slaegen tegen een dooie boomtoeke?
9. Om et nust maeken te kunnen, kapt de specht een in alderhaande soorten bomen.
10. Stellingwarfs lidwoord: niet **een** of **de**, mar ..
12. Wat kapt de specht in een boomstamme om zien 'smederi'je' te maeken?
13. Wat begint te trillen as de specht d'r een serie krachtige slaegen mit de snaevel tegen gefit?
14. Wie koj' morgens vroeg in de bos amper tegen?

Vertikaal:

1. Onder een spechte-smederi'je liggen vaeks een hieleboel lege denne-appels. Soms wel meer as een voll!
3. Meervoud van specht.
5. Ien van de bomen daor de specht zien nust in maekt.
7. In de winter maekt de specht dankber gebruik van een klodder of margerine.
8. De kleine bonte specht het een rood
11. Et mannegien van de grote bonte specht het een rooie in de nekke.
12. Kun spechten in een oold stok bos goed of slecht heur nusten maeken?

a b c d e f g h i

KLOKHEIDE

Op de veurkaante van dit kraantien wodt een keer et woord klokheide nuumd. Butendat zien jim daorbi'j ok tekeninkies van et plaantien staon. Mar weten jim om wat veur plaantien et aenlik gaot?

Klokheide is de Stellingwarver naeme veur de klokjesgentiaan. Vroeger kwam dat prachtig blauwbluuiende plaantien in oonze streken aorig algemien veur. Tegenwoordig is et, jammer genoeg, een zeldzeme en daarom bescharmde plaante. Ie zaggen ze mit naeme in de heidevelden. Hiel vroeger zol de klokheide bruukt wezen as geneesmiddel bi'j longziekten en aandere, besmettelike, ziekten, of aj' bi'j glieks beten of steuken weren deur vergiftige dieren!

MOPPEN

'Heit, weet ie nog wel dat ie in groep zesse zitten bleven binnen?' vragt Jan.
'Eh... jaowel,' mompelt Heit.
'Nuver dat alles him de hieltied weer herhaelt, vien ie ok niet?' zegt Jan.

'Welke maond het 28 daegen?' vragt de juffer.
Saskia stikt de vinger op, en zegt: 'Elke maond, juffer!'

Meester het een hiel makkelijk rekensommegien: 'As d'r vuuf vliegen op de taofel zitten en ik slao d'r twee dood, hoevule bleven d'r dan over?'

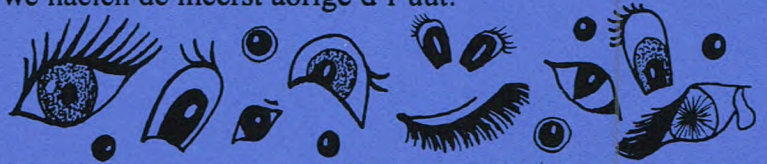
'Alliend de twie die dood binnen, mees-

UUT ET STELLINGWARFS WOORDEBOEK

De ogen niet in de buse hebben.

Vleden jaor begin oktober verscheen et dadde diel van et *Stellingwarfs Woordeboek*. Et diel is knap dikke wodden, et telt mar liefst 1150 bladzieden. Et tweede diel dat al eerder verschenen is, het d'r 850, zodat d'r now mit mekeer 2000 bladzieden klaor binnen! Ie *kieken je de ogen uut*, aj' zien wat d'r allegere in staot, temeensen aj' *d'r oge veur hebben!*

We kieken dit keer es bi'j et woord **oge**. Dat woord het meerdere betekenissen, mar et gaot oons veural om de mooie uitdrottings, daor et in veur komt. Et bin d'r liekewel vusen te vule om ze hieere allegere op te lepelen, dat we haelen de meerst aorige d'r uut:

Ogen hej' om mit te zien, of niet dan! Mar *aj' gien haand veur ogen zien kunnen*, ziej' niks, zo donker, of zo mistig is et. En aj' nooit wat vienen kunnen, wiels et goed te zien is dan hej' vast en zeker *stront in de ogen*. Mar aj' zoks juist makkelijk vienen of zien kunnen, zej' *daj' dat wel mit een half oge zien kunnen*. En iene die warkelik niks ontgaot *het de ogen niet in de buse!* Mar aj' echt alles zien willen, meuj' *wel ogen van veuren en van achteren hebben!*

Aj' et vel over de ogen doen, dan gaaj' even slaopen. *Hi'j het de ogen dichtdaon* zeden ze wel as d'r iene overleden was. Mar as him de *ogen eupengaon* dan het hi'j pas goed deur, hoe as iene of een bepaolde zaeke warkelik is. Iene die mooi praot mar d'r niks van mient, *goelt mit et iene oge en lacht mit et aandere*. Zoe'n iene kuj' *vanzels niet uutstaon*, die *gun ie et locht in de ogen niet*. Mar aj' iene juist verschrikkelik graeg lieden meugen en aenlik nog hiel lief vienen ok, dan zoj' daor misschien *wel een ogien op hebben kunnen...* Die uitdrottung kennen jim zeker allegere wel... of niet soms?? Of *schaemen jim jim now de ogen uut de kop?*

Hi'j keek d'r mit grote ogen naor, dan kikt hi'j verbaosd of verwonderd. Mar as *hi'j et oge groter het as de maege*, dan het hi'j tevule eten opschept en kan et allegere niet op. As iene echt hiele grote ogen het, dan het diegene *ogen as bosterds*, of *as theepaanties*. Soms wodt d'r ok wel zegd: *Hi'j het ogen as een katte* Mar et wodt oons onderhaand *zwat veur de ogen zolange hebben we in et woordeboek zitten te neuzen*, dat we stoppen d'r mit!

Wie wet tot slot de oplossing van dit raodseltien: *Et het ien oge en et kan niet zien?* De oplossing staot in de volgende